

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Идентификациона
налепница

ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ

СРПСКИ ЈЕЗИК

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE
šk. god. 2024./2025.

КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

SRP.59.SR.R.K1.32

61608

Начин означавања одговора на листу за одговоре:

Начин исправљања грешака на листу за одговоре:

С

УК

↑
Преписан тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

Начин исправљања грешака у испитној књижици:

(Матура)   државна матура

УК

↑
Прецртан погрешан одговор у заградама

↑
Тачан одговор

↑
Параф (скраћени потпис)

ОВДЕ ПРИПИСНУТИ И ОТРГНУТИ!

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

PROBNI ISPIT DRŽAVNE MATURE

СРПСКИ ЈЕЗИК
Књижевност и језик

1 2 3 4 5 7 8 9 0

Идентификациона налепница
ПАЖЉИВО НАЛЕПИТИ!

S
R
P
1

Лист за одговоре

D-S059

1.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
2.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
3.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
4.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
5.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
6.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
7.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
8.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
9.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
10.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
11.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
12.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
13.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
14.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
15.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
16.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
17.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
18.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
19.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
20.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
21.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
22.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
23.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
24.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
25.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
26.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

27.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
28.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
29.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
30.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
31.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
32.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
33.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
34.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
35.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
36.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
37.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
38.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
39.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
40.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
41.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
42.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
43.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
44.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
45.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
46.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
47.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
48.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
49.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
50.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
51.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐
52.	A	☐	B	☐	C	☐	D	☐

Шифра оцењивача: _____

SRP.59.SR.R.L1.02

61609

НЕ ФОТОКОПИРАТИ
ОБРАЗАЦ СЕ ЧИТА ОПТИЧКИ

НЕ ПИСАТИ ПРЕКО
ПОЉА ЗА ОДГОВОРЕ

Означавати овако: **X**

SRP1

53. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐54. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐55. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.1. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.2. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.3. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.4. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐56.5. Попуњава
оцењивач 0 ☐ 1 ☐ NO ☐

ОПШТА УПУТСТВА

Пажљиво прочитајте сва упутства и следите их.

Не окрећите страницу и не решавајте задатке док то не одобри водитељ испитне просторије.

Испит траје **90** минута.

Испред сваке групе задатака наведено је упутство за решавање. Пажљиво га прочитајте.

Пишите читко. Нечитки одговори бодоваће се с нула (0) бодова.

На 2. страници ове испитне књижице приказан је начин означавања одговора и начини исправљања грешака. Приликом исправљања грешака потребно је ставити параф (искључиво скраћени потпис, а не пуно име и презиме).

Користите искључиво хемијску оловку која пише плавом или црном бојом.

Када решите задатке, проверите своје одговоре.

Проверите да ли сте налепили идентификационе налепнице на све испитне материјале.

Желимо Вам много успеха!

Ова испитна књижица има 30 страница, од тога 3 празне.

I Књижевност

Задаци уз полазни текст

Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.

Тачне одговоре треба да означите знаком X на листу за одговоре.

Тачан одговор доноси један бод.

Првих 15 задатака односе се на полазне текстове.

(УКОР)

Де си, душо, де си, рано,
Де си данче мио,
Де си, сунце огрејано,
Де си досад био?
Та синоћ се теби млада
Баш зацело нада!
Сунце зађе, паде тама,
А ја оста сама!

Ала љубиш, моје лане,
Ала грлиш славно!
Љуби, грли, док не сване —
Та већ неси давно!
Већ недеља дана прође
Како ми не дође!...
Јао злато, тако т' Бога,
Та како си могâ?!

Бранко Радичевић

1. Које се две врсте риме јављају у песми?

- A. укрштена и парна
- B. укрштена и обгрљена
- C. обгрљена и парна
- D. обгрљена и слободна

(1 бод)

2. Шта осећа лирски субјекат према вољеној особи?

- A. чежњу
- B. сажаљење
- C. саосећање
- D. страхопоштовање

(1 бод)

3. Шта је од наведеног тема песме?

- A. смрт драгог
- B. љубавни јади
- C. залазак сунца
- D. мајчинска љубав

(1 бод)

Дјевојка бржа од коња (одломак)

Била је некака ђевојка која није рођена од оца и мајке, него је начиниле виле од снијега извађена из јаме бездање према сунцу илињскоме, вјетар је оживио, роса је подојила, а гора лишћем обукла и ливада цвијећем накитила и наресила. Она је била бјеља од снијега, руменија од ружице, сјајнија од сунца, да се таке на свијету рађало није нити ће се рађати. Она пусти глас по свијету да ће у тај и тај дан, на томе и на томе мјесту бити тркија, па који је младић на коњу претече да ће бити његова. Ово се у мало дана разгласи по свему свијету, те се просаца скупи хиљаде на коњма да не знаш који је од којег бољи. И сам царев син дође на тркију. Ђевојка стане на биљегу и сви просиоци нареде се на коњма а она између њих без коња, него на својим ногама, па им онда рече: „Ја сам онамо поставила златну јабуку, који најприје до ње дође и узме је, ја ћу бити његова, а ако ја прва к њој дођем и узмем је прије вас, знадите да ћете ви сви мртви на оно мјесто остати, него пазите добро што чините.”

(...)

Кад је било на по пута, богме ђевојка одвојила бјеше, јер пусти некака мала крила испод пазуха. У то укори један другога, те приошинуше и ободоше коње, и пристигоше ђевојку. Кад она виђе, извади једну длаку из главе, те баци и они исти час узрaste страшна гора да не знадоше просци ђе ће ни куд ће, но тамо амо те за њом, а она опет далеко им одвојила, а они ободи коње и опет је стигоше. А кад ђевојка виђе злу и гору, пусти једну сузу, док – букнуше страшне ријеке, те се за мало сви не потопише, за ђевојком нико више не пристајаше до самога царева сина (...).

Народна приповетка

4. Која се од наведених тврдњи односи на девојку из полазног текста?

- A. Поседује најбржег коња.
- B. Њена породица је краљевског порекла.
- C. Њени просци користе разна чаробна средства.
- D. Њена лепота упоређена је с мотивима из природе.

(1 бод)

5. Шта ризикују просци утркујући се с девојком?

- A. углед
- B. живот
- C. богатство
- D. златну јабуку

(1 бод)

6. Шта значи да девојка „стане на биљегу”?

- A. Стигла је прва на циљ.
- B. Попела се на камен да је чују.
- C. Стала је на место почетка утрке.
- D. Поставила је златну јабуку на циљ.

(1 бод)

Језици у свету

(одломак)

Приближан број језика (око 5.000) веома је неравномерно распоређен по континентима, као и по данашњим државама. Грубо говорећи, у Африци и Азији их има по 1.400, у региону Пацифика 1.200, у Северној и Јужној Америци заједно 700, а на Средњем истоку и у Европи по 70. На целу Европу отпада, дакле, свега 1.5 одсто свих језика света, што је много мање него у појединим државама другде. У бившем Совјетском Савезу, не пример, говори се 130 језика, у Индији око 200, у Индонезији око 300, у Нигерији око 400. Светски рекордер по језичкој издиференцираности несумњиво је Папуа Нова Гвинеја, која на свега три милиона становника има чак 750 језика, што је једна шестина свих језика света!

Језици се веома разликују и по броју говорника. (...) Апсолутно највећи број говорника има кинески – данас већ целу милијарду, шта значи да сваки пети човек на свету говори неким обликом кинеског. Ако се овоме додају енглески са 300 и шпански са 250 милиона, већ је са ова три језика покривена скоро једна трећина светског становништва. Додајући још хинди (са око 200 милиона), руски, арапски и бенгалски (са по око 150 милиона), те португалски (130), јапански (120) и немачки (100) – чиме се уједно завршава листа са преко 100 милиона говорника – установићемо да само првих десет језика обухвата више од половине становника света. Идући даље, са првих сто језика покрили бисмо чак 95 одсто свих људи, што значи да су сви преостали језици – дакле, њих преко 4.500 – распоређени на цигло 5 одсто светског становништва!

Ранко Бугарски, „Увод у општу лингвистику”

7. У којој се од наведених држава говори највише језика према полазном тексту?

- A. у Индији
- B. у Нигерији
- C. у Совјетском Савезу
- D. у Папуи Новој Гвинеји

(1 бод)

8. Која је од наведених тврдњи тачна према полазном тексту?

- A. Арапски језик говори 95% светског становништва.
- B. Више је говорника руског језика него говорника хиндија.
- C. Трећина укупног светског становништва говори кинески језик.
- D. Више је говорника кинеског језика него енглеског и шпанског заједно.

(1 бод)

9. Која је од наведених тврдњи тачна према полазном тексту?

- A. Папуа Нова Гвинеја има више становника него цела Европа.
- B. У Северној Америци говори се дупло више језика него у Европи.
- C. У неким државама света говори се више језика него у целој Европи.
- D. На подручју континента Африке и Азије говори се укупно 1200 језика.

(1 бод)

Певање и мишљење

(одломак)

Ми досад спомињемо само нашу „љубавну” поезију. То је стога што она заузима место у лепој књижевности и што је њен уплив досад најшкодљивији по наше образовање. Но, лепа књижевност у прози није далеко отишла од лирике... Изузетак чини Јаша Игњатовић у својим причама и у роману Милан Наранџић, Владан у роману Стајка и драми што сад излази у Србији: Народ и великаши. Мана је и једном другом спису што писац није довољно познат са српским животом. Каква интрига, неколико сцена прикрпљених једно за друго, неколико описа рујне зоре, тавне ноћи „мирисне Фрушке” и „китњастог Срема”, и новела је готова. И у томе су оне све једна као друга. Има у њима пуно љубавних изјава и уздаха, пуно певања, свирања и играња, или плача и клетви, али то је увек све тако намештено да се човек чуди и крсти питајући се како живе ти људи кад они једнако иду на села и на саборе, кукају или плачу, жене се или умиру? Који није сасвим оглупео од реторских правила и естетичких теорија, тај ће увидети каква су недоношчад све те наше „новеле”, „приче”, и „црте из живота” написане по свим правилима речених наука: са „заплетом”, с „фабулом”, с „моралом” и „тенденцијом”. У њима нема онога што је главно – нема истинског живота људског.

(...)

Сувремени роман са својом дагеротипном истинитошћу и дубоком психолошком анализом живота постао је најсигурније средство да се изнесу на видик болести друштвеног организма, а у исто време и најсилније оружје да се пропагандишу нове мисли у масу народа. Друштвени роман савршено је непознат нашим песницима... Који је озбиљно проучавао наш породични и друштвени живот, тај је тек кадар да види из каквих се мајушних и заплетених узрока слажу такве крупне појаве као што су опште осиромашење и опште морално и материјално пропадање народа. Да изнесе на видик тај скривени процес, ту недокучиву борбу – најсветији је задатак правог песника.

Светозар Марковић

10. Коју књижевну епоху најављује Светозар Марковић?

- A. романтизам
- B. реализам
- C. модерну
- D. авангарду

(1 бод)

11. Која је врста романа потпуно непозната „нашим песницима“?

- A. естетски роман
- B. љубавни роман
- C. породични роман
- D. друштвени роман

(1 бод)

12. Каква треба да буде проза према аутору полазног текста?

- A. треба да приказује стваран живот
- B. треба да садржи више игре и песме
- C. треба да приказује природне лепоте
- D. треба да садржи више љубавних заплета

(1 бод)

Сунцокрети

У тужном оку сунцокрета,
Што немо прати неба блудње,
Ту су све жеђи овог света,
Сва неспокојства и све жудње.

Шуме у страху свом од мрака:
„Бог је помало све што зâри;
И светлости је једна зрака
Мера и цена свију ствари!...

Све је што живи на дну тмине
С проклетством немим на свет пало –
Све што не гледа у висине,
И није једном засијало!...”

С истока краљи, обучени
У тешко злато, стоје плачни;
И жреци сунца, наспрам сени
Просјачки вапе у час мрачни.

Те тужне очи сунцокрета
У мом су срцу отворене –
Али су сунца крај света,
И тихо слазе мрак и сене.

Помреће ноћас широм врти,
Двореди сјајних сунцокрета,
Али ће бити у тој смрти
Сва жарка сунца овог света.

Јован Дучић

13. Којој књижевној епохи припада полазна песма?

- A. романтизму
- B. реализму
- C. модерни
- D. авангарди

(1 бод)

14. Која се стилска фигура јавља у четвртој строфи?

- A. анафора
- B. поређење
- C. апострофа
- D. опкорачење

(1 бод)

15. Која се од наведених тврдњи односи на ову песму?

- A. Стихови су везани леонинском римом.
- B. Сунцокрети симболизују неузвраћену љубав.
- C. Песма тематизује човеков смртни страх од Бога.
- D. Лирски субјекат се поистовећује са сунцокретима.

(1 бод)

Задаци без полазног текста

Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре треба да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

16. Како се зове стилска фигура понављања истих речи на почетку и на крају двају или више стихова?

A. епифора
B. симплоха
C. ономатопеја
D. персонификација

(1 бод)

17. Која се од наведених тврдњи односи на народне бајке?

A. Одликују се песимизмом.
B. Главни јунак је натприродно биће.
C. Имају устаљен почетак и завршетак.
D. Радња је временски прецизно одређена.

(1 бод)

18. У којој етапи драмске радње долази до преокрета?

A. у епилогу
B. у перипетији
C. у експозицији
D. у кулминацији

(1 бод)

19. Пажљиво прочитајте стихове народне лирске песме „Клетва за клетвом”:

„Трипут му се иљадили овце!
А коњи му поље прекрилили!
Пшеница му по долу полегла,
А по брегу на срп навалила!”

Која се кратка књижевна форма налази у наведеним стиховима?

- A. изрека
- B. загонетка
- C. благослов
- D. пословица

(1 бод)

20. Која од наведених епских песама тематизује свађу браће због поделе симбола моћи?

- A. „Диоба Јакшића”
- B. „Зидање Скадра”
- C. „Ропство Јанковић Стојана”
- D. „Женидба краља Вукашина”

(1 бод)

21. Која од наведених књижевних врста **не припада** српској средњовековној књижевности?

- A. писмо
- B. житије
- C. новела
- D. молитва

(1 бод)

22. Пажљиво прочитајте следећи одломак:

„Чедо моје, учини љубав, положи ме на расу која је за мој погреб, и спреми ме потпуно на свети начин, као што ћу и у гробу лежати. И простри рогозину на земљу, и положи ме на њу, и положи камен под главу моју, да ту лежим док ме не посети Господ да ме узме одавде.”

Који од наведених ликова износи своју последњу жељу?

- A. Свети Сава
- B. Свети Симеон
- C. деспот Стефан
- D. монахиња Јефимија

(1 бод)

23. У којем се веку јавља класицизам у српској књижевности?

- A. у 14. веку
- B. у 16. веку
- C. у 18. веку
- D. у 20. веку

(1 бод)

24. Које је врсте комедија „Тврдица” Јована Стерије Поповића?

- A. комедија ситуације
- B. гротескна комедија
- C. комедија карактера
- D. друштвена комедија

(1 бод)

25. Који је од наведених аутора стварао у епохи романтизма?

- A. Бранко Радичевић
- B. Васко Попа
- C. Војислав Илић
- D. Милан Ракић

(1 бод)

26. Коме је Петар Петровић Његош посветио „Горски вијенац”?

- A. Вуку Стефановићу Караџићу
- B. Ђури Јакшићу
- C. Јовану Стерији Поповићу
- D. Карађорђу Петровићу

(1 бод)

27. У којем од наведених стихова лик владике Данила из дела „Горски вијенац” Петра Петровића Његоша исказује осећај да му Бог не одговара на молитве?

- A. „Мало рукама, малена и снага”
- B. „Вук на овцу своје право има”
- C. „нада мном је небо затворено”
- D. „Моје племе сном мртвијем спава”

(1 бод)

28. Која је од наведених књижевних врста најзаступљенија у српском реализму?

- A. поема
- B. балада
- C. путопис
- D. приповетка

(1 бод)

29. У којем су од наведених дела ликови Колб, Талб, Клеард и Леар?

- A. „Данга”
- B. „Ветар”
- C. „Поварета”
- D. „Пилипенда”

(1 бод)

30. Шта је тема новеле „Поварета” Симе Матавуља?

- A. тежак живот сељака
- B. лажна отмица девојке
- C. туга због смрти вољене
- D. очева зависност о коцки

(1 бод)

31. Какав је вођа у истоименој приповеци Радоја Домановића?

- A. мудар и искусан
- B. храбар и борбен
- C. повучен и ћутљив
- D. наметљив и хвалисав

(1 бод)

32. Која се књижевна епоха одликује доминацијом поезије, развојем критике и београдским стилем?

- A. барок
- B. романтизам
- C. реализам
- D. модерна

(1 бод)

33. Пажљиво прочитајте стихове песме „Претпразничко вече” Алексе Шантића:

„Гле! Сад се редом расклапају саме
Све књиге старе, снови чежње дуге –
Мичу се, трепте једна покрај друге,
И њихов шумор к’о да пада на ме.

Сањам ли? Ил’ би ово јава била?
Из растворених листова и страна
Прхнуше лаке тице, к’о са грана,
И по соби ми свуд развише крила.”

На шта се односи метафора „лаке тице” у наведеним стиховима?

- A.** на песме
- B.** на страхове
- C.** на љубавну чежњу
- D.** на неостварене снове

(1 бод)

34. Која се од наведених тврдњи односи на стваралаштво Милана Ракића?

- A.** Писао је херметичку поезију.
- B.** Његови мотиви су преегзистенција, очи и звезде.
- C.** Цели његов песнички опус написан је у слободном стиху.
- D.** У његовом опусу превладава рефлексивна и песимистичка поезија.

(1 бод)

35. Које дело тематизује материјалну и биолошку пропаст једне врањанске патријархалне породице?

- A.** „Поварета” Симе Матавуља
- B.** „Нечиста крв” Боре Станковића
- C.** „Зона Замфирова” Стевана Сремца
- D.** „Вечити младожења” Јакова Игњатовића

(1 бод)

36. Који је од наведених аутора написао следеће стихове?

„Стојте, галије царске! Спутајте крме моћне!
Газите тихим ходом!
Опело гордо држим у доба језе ноћне
Над овом светом водом.”

- A. Душан Васиљев
- B. Милош Црњански
- C. Милутин Бојић
- D. Оскар Давичо

(1 бод)

37. Којег је жанра роман „Људи говоре” Растка Петровића?

- A. роман-есеј
- B. роман-речник
- C. путописни роман
- D. епистоларни роман

(1 бод)

38. Који је од наведених часописа покренут у епохи авангарде?

- A. „Зенит”
- B. „Летопис Матице српске”
- C. „Славеносербски магазин”
- D. „Српски књижевни гласник”

(1 бод)

39. Којој књижевној епохи припадају романи „Прољећа Ивана Галеба”, „Дервиш и смрт” и „Хазарски речник”?

- A. књижевности НОБ-а
- B. књижевности модерне
- C. књижевности реализма
- D. савременој књижевности

(1 бод)

40. Пажљиво прочитајте стихове из песме „Пробудим се” Миодрага Павловића:

„Пробудим се
над креветом олуја

Падају зреле вишње
у блато

У чамцу
запомажу
рашчупане жене”

Који од наведених мотива симболизује рат?

- A. мотив олује
- B. мотив блата
- C. мотив чамца
- D. мотив вишње

(1 бод)

41. Која се од наведених тврдњи односи на роман „На Дрини ћуприја” Иве Андрића?

- A. Написан је у првом лицу.
- B. Један од ликова је Џем-султан.
- C. Радња романа смештена је у Вишеград.
- D. Описује период од 16. века до Другог светског рата.

(1 бод)

42. Пажљиво прочитајте стихове из песме „Каленић” Васка Попе:

„Откуда моје очи
На лицу твоме
Анђеле брате”

Која се тврдња **не односи** на наведене стихове?

- A. У стиховима се јавља апострофа.
- B. Мотиви анђела и брата су у контрасту.
- C. Инверзијом се опонаша библијски језички стил.
- D. Лирски субјекат се реторичким питањем обраћа анђелу.

(1 бод)

43. Који је ракурс примењен у сцени филма „300” приказаној на фотографији?

- A. тотал
- B. панорама
- C. доњи ракурс
- D. нормалан ракурс

(1 бод)

II Језик

Задаци вишеструког избора

У следећим задацима од више понуђених одговора само је **један** тачан.
Тачне одговоре треба да означите знаком X на листу за одговоре.
Тачан одговор доноси један бод.

44. Која је од наведених реченица написана у складу с правописном нормом?

- A. Ићемо у продавницу и купићемо сладолед.
- B. Ићићемо у продавницу и купићемо сладолед.
- C. Ићи ћемо у продавницу и купићемо сладолед.
- D. Ићи ћемо у продавницу и купит ћемо сладолед.

(1 бод)

45. Који од наведених глагола садржи велар (задњонепчани глас)?

- A. опрати
- B. насећи
- C. појести
- D. скувати

(1 бод)

46. Која од наведених реченица садржи неодређену заменицу?

- A. Реци ми било шта.
- B. Реци ми барем нешто.
- C. Рећи ћу ти све и свашта.
- D. Нећу ти рећи баш ништа.

(1 бод)

47. Која од наведених речи **није настала** суфиксацијом?

- A. бубица
- B. лавица
- C. веверица
- D. медведица

(1 бод)

48. Која је од наведених реченица независносложена?

- A. Ко пита не скита.
- B. Где је цвет, ту је и мед.
- C. Гвожђе се кује док је вруће.
- D. Језик кости нема, али кости ломи.

(1 бод)

49. У којој се од наведених реченица јавља метонимија?

- A. Супа је слана као море.
- B. Цела школа иде на излет.
- C. Запела је за ногу од стола.
- D. Поспреди тај свињац од собе.

(1 бод)

50. Који је од наведених дијалеката ијекавски?

- A. косовско-ресавски
- B. призренско-тимочки
- C. источнохерцеговачки
- D. шумадијско-војвођански

(1 бод)

51. Пажљиво прочитајте текст:

Поштовани,
Обавештавамо Вас да увидом у наше пословне књиге Ваш дуг закључно са рачуном за април 2024. износи 500,00 динара. Потребно је да своје дуговање измирите до 1. јуна 2024. године. Уколико у наведеном року не измирите укупан дуг, бићемо принуђени да извршимо искључење телекомуникационих услуга.

На којем је функционалном стилу написан наведени текст?

- A. на научном
- B. на разговорном
- C. на публицистичком
- D. на административном

(1 бод)

52. Које је врсте дело „Писменица сербскога језика” Вука Стефановића Караџића?

- A.** буквар
- B.** правопис
- C.** граматика
- D.** песмарица

(1 бод)

III Књижевност и језик

Задаци кратког одговора

На следеће задатке одговорите кратким одговором (с једном речи, с неколико речи или једноставном реченицом).

Одговоре упишите **само** на предвиђено место у испитној књижици.

Тачан одговор доноси један бод.

53. Како се зове строфа од седам стихова?

_____ (1 бод)

54. Како се зове врста монолога који лик не изговара наглас, разговор који води сам са собом?

_____ (1 бод)

55. Којој врсти кратке фолклорне форме припада израз: „Без алата нема заната”?

_____ (1 бод)

56. Пажљиво прочитајте наведену реченицу и одговорите на следећих пет питања.

Смрт брише само нестварне величине, а истинске учвршћује и уздиже.

(Иво Андрић)

56.1. До које гласовне промене долази у инструменталу именице **смрт** (→ **смрћу**)?

_____ (1 бод)

56.2. У којем је падежу придев **нестварне** у полазној реченици?

_____ (1 бод)

56.3. Какви су по виду глаголи из полазне реченице?

_____ (1 бод)

56.4. Која реч у реченици врши функцију објекта?

_____ (1 бод)

56.5. Како гласи антоним именице **смрт**?

_____ (1 бод)

Празна страница

Празна страница

Празна страница